

Eskilstuna kommuns yttrande över promemorian - Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga

Eskilstuna kommun har i bred samverkan över förvaltningsgränserna samt SKL:s yttrande som en inspiration och vägledning kommit fram till flera slutsatser som kommunen hoppas att arbetsmarknadsdepartementet tar hänsyn till vid slutgiltig utformning av lagförslaget.

Förslag om schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommunen

En schablonersättning på 52 000 kronor per barn till anvisningskommunen enligt förslaget i kapitel 3.3 kommer i och för sig att minska administrationen, då arbete inte behöver läggas på återsökning av kostnader. Det belopp som föreslås är emellertid alldeles för lågt och kommer inte att kompensera Eskilstuna kommun för sina kostnader.

Denna schablon bedöms inte täcka de faktiska kostnaderna som Eskilstuna kommun har haft för transporter, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader och tolkkostnader. Kostnader finns även som inte förslaget avser täcka, men som är påtagliga, särskilt som det stora flyktingvågen orsakat att personal anställts med lägre kompetenskrav än tidigare för att täcka det akuta personalbehovet. Det betyder att det finns ett stort behov av introduktion, kompetensutveckling, handledning mm som inte tagits hänsyn till i förslaget.

Eskilstuna kommun håller med SKL i sin bedömning att ett engångsbelopp inte tar hänsyn till socialtjänstens kontinuerliga insatser som även fortsättningsvis kommer att sträcka sig över tid på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider. Den föreslagna schablonersättningen täcker, inte ens socialtjänstens kostnader för utredning och arvode för god man.

En schablonersättning enligt förslaget kommer i och för sig att minska administrationen, då arbete inte behöver läggas på återsökning av kostnader. Det beloppet som föreslås är emellertid alldeles för lågt och kommer inte att kompensera kommunens överförmyndarmyndighet för sina kostnader. Enbart helårskostnader för arvode uppgår till 50 400 kronor inklusive po-pålägg. Till det kommer helårskostnaden för omkostnadsersättning på 6 000 kronor.

Förslag om schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

En automatiskt utbetald schablonersättning för barn som är asylsökande eller har uppehållstillstånd om 1350 kr/dygn i enlighet med förslaget i kap 3.4 är positivt utifrån minskad administration och att kommunen får en bättre möjligheter att planera verksamheten med en ökad förutsägbarhet.

I förslaget framkommer att den genomsnittliga kostnaden som betalats ut till kommunerna under 2014 motsvarade 1500 kr/dygn.

Eskilstuna kommun har satsat på en kommunal utbyggnad av HVB hem för ensamkommande barn och ungdomar och i dagsläget driver Socialförvaltningen sju (7) HVB (6-30 platser) och planerar att bygga ut ytterligare ett HVB med ca 20-25 platser under 2016.

En genomsnittskostnad för Socialförvaltningens HVB hem under första kvartalet är ca 1300 kr/dygn, förutsatt den överbeläggning som finns på dessa HVB.

Kostnaderna skulle öka om riktlinjerna för HVB skulle hållas att den unge skulle ha rätt till eget rum. I dagsläget bor ett flertal ungdomar 2 eller 3 personer i samma rum.

En liten del av placeringarna av ensamkommande barn och unga sker på externa HVB samt konsulentstödda familjehem för de ungdomar som har ett vårdbehov som inte kan tillgodoses i våra egna HVB hem samt familj/nätverkshem. Dess inkluderat ökar genomsnittskostnaden till ca 1700 kr/dygn.

Förslaget med så kraftigt minskad ersättningsnivå riskerar styra kommunerna så att ensamkommande barn och ungdomar inte får samma stöd och skydd som andra barn och ungdomar i Sverige.

Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

I förslaget framkommer att staten önskar att styra kommunerna till att bygga upp den billigare vårdformen stödboende. Detta ser Eskilstuna kommun positivt på eftersom vi bedömer att stödboendeformen är ett gott alternativ till de ungdomar mellan 17 och 20 år som klarar av ett mer självständigt liv. Dock verkar förslaget bygga på en alltför hög andel som klarar eventuellt att bo i stödboende. Många av våra ungdomar anländer som 16-17 åringar och att tro att dessa som första boendeform skulle kunna klara av ett så självständigt liv som stödboendet är inte en rimlig bedömning. De nya reglerna i asylprocessen ser vi redan börjat påverka våra ensamkommande barn och ungdomars psykiska mående. Vi bedömer att behovet av utökat stöd för att hantera den ökade oron kommer att öka kraven på kompetens och resurser på våra HVB hem samt även på Landstingets vård, BUP men också somatiska vården. Detta talar emot bedömningen i förslaget att så stor andel av de äldre ungdomarna kommer att klara av att bo i stödboende.

Ersättningsnivån för schablonersättningen på 750 kr/dygn och ungdom 18-20 år bedöms för låg. Eskilstuna kommun håller med SKL om att 1100 kr/dygn vore mer rimlig summa och skulle täcka de faktiska kostnaderna. Promemorians räkneexempel (tabell 4.6) avseende fördelning på olika former av boenden för placering av ensamkommande 18-20 år stämmer inte överens med Eskilstuna kommuns placeringsformer. När det gäller målgruppen ensamkommande unga i

ålder 18-20 år har Eskilstuna kommun i nuläget 75 % av dessa placerade i familjehem och 25 % på HVB. Det finns inga placeringar i stödboende. Eskilstuna kommun skulle därför behöva mer tid att genomföra konsekvensbeskrivningar och genomföra förändringar utifrån dessa.

I promemorian föreslås schablonersättningen till ovanstående målgrupp upphöra ”om den ungas föräldrar anländer till Sverige”. Liksom SKL vill Eskilstuna kommun att innebörden av detta skall förtydligas, samt underhållsskyldigheten hos vårdnadshavarna.

Eskilstuna kommun vill också framhålla att det behövs en betydligt längre omställningstid för att klara av att styra om till nya boendeformer. Förslagets genomförande sammanfaller dessutom med den nationella boendekris som sätter betydande hinder för kommunernas möjligheter att snabbt ställa om eller anskaffa lokaler lämpliga för ändamålet.

Förslaget kommer också att innebära ökat behov av myndighetsutövning eftersom vårdbehovet måste prövas och bedömas individuellt inför en eventuell flytt.

Vi håller därför med SKL i bedömningen att startdatum för det nya ersättningsystemet bör flyttas fram till 1 januari 2018.

Detta sammantaget gör att det för att klara övergången behövs tid, regeländringar och kunskapsstöd från ansvarig myndighet för att genomföra omställningsarbetet.

Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande unga 18-20 år

Socialförvaltningen i Eskilstuna gör samma bedömning som SKL i denna del av förslaget. En stor oro finns dessutom att Migrationsverket i praktiken inte kommer att ha plats i sina anläggningsboenden för denna målgrupp och kommunerna kommer vara tvungna att hantera ungdomar som fyllt 18 år och som väntar plats på anläggningsboenden, med den ökade oron detta kommer att innebära för ungdomens del.

Ersättning för kostnader i vissa särskilda situationer

Eskilstuna kommun ställer sig helt bakom SKLs synpunkter om att kommunerna även fortsättningsvis ska ha rätt att återsöka faktiska kostnader för särskilda utgifter. SKL anser att återsökning av faktiska kostnader också måste avse kostnader utöver faktiskt utbetalt försörjningsstöd för personer i denna målgrupp som inte får studiehjälp. Ungdomen kan vara i behov av andra biståndsinsatser och annat stöd som kommunen enligt förslaget inte skulle få ersättning för.

SKL anser att det i förordningsmotivet måste klargöras hur Migrationsverket och kommunen ska hantera ansökningar om ersättning för faktiska kostnader kontra automatiskt utbetald ersättning. Regeringen skriver att om automatiskt utbetald ersättning har utgått betalas ingen ersättning för faktisk kostnad ut. Risken för att Migrationsverket ska ha betalat ut den automatiska schablonen före att kommunens ansökan har inkommit måste givetvis hanteras och elimineras.

SKL anser att det måste finnas en motsvarande särskild ersättning för asylsökande som vid mottagandet har en sjukdom eller funktionsnedsättning som det finns för personer med uppehållstillstånd. Det måste därför fortsatt vara möjligt för kommunerna att återsöka faktisk kostnad för särskilda utgifter som dessa via 11 § förordningen om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Förslag till ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen

I kapitel 3.7 föreslås bland annat att schablonersättningen ska betalas ut till anvisningskommunen, även om barnet är placerat i en annan kommun. Enligt 11 § lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och 11 kap. 25 § föräldrabalken följer emellertid att överförmyndaren i den kommun där barnet vistas är behörig i frågor om godmanskap.

I Eskilstuna bor relativt många ensamkommande barn som placerats i kommunen av annan kommun. Blir förslaget verklighet innebär det att överförmyndarnämnden måste fakturera ett stort antal andra kommuner. Förutom det administrativa merarbetet kommer det troligen att uppstå diskussioner om beloppet, då det inte finns några gemensamma riktlinjer som styr storleken på arvoden till gode män för ensamkommande barn och tolkar.

Slutligen vill Eskilstuna kommun påpeka att förslaget är inriktat mest på socialtjänstens arbete. Det finns dock ingen beskrivning av ersättning för förskola och skola i det nya förslaget. Vår tolkning är att ersättning för förskola och skola inte kommer att ändras i det nya ersättningssystemet då det inte tydligt framgår vad som gäller vid ersättning för förskola och skola i det nya förslaget.

ESKILSTUNA KOMMUN

Jimmy Jansson
kommunstyrelsens ordförande